

Różnorodność metod w nauczaniu zdalnym

Wstęp

Już od miesiąca obserwuję, jak radzą sobie nauczyciele, zmuszeni przez COVID-19, do prowadzenia lekcji zdalnych. Doszłam do wniosku, że duże zróżnicowanie metod jest często zależne od biegłości technologicznej pedagogów. Wielu nauczycieli w edukacji na odległość wykorzystuje tylko pojedyncze metody pracy z uczniem. Dlatego postanowiłam stworzyć tę publikację. Zgodnie z założeniem – im większy wachlarz metod - tym więcej możliwości dostosowania lekcji do potrzeb konkretnej klasy.

Znajdą tu Państwo wybrane metody pracy z uczniem przeniesione na pracę zdalną z krótkim opisem sposobu realizacji na lekcji. Wykorzystałam najczęściej stosowaną obecnie klasyfikację. Mam nadzieję, że pomoże to Państwu w tworzeniu ciekawych e-lekcji.

Metody podające

Metody podające służą przekazaniu gotowej wiedzy.

Nazwa metody	Sposób realizacji
wykład informacyjny	<ul style="list-style-type: none">Spotkanie online w czasie rzeczywistym – nauczyciel=wykładowca.Nagranie przez nauczyciela audio lub wideo oraz udostępnienie go uczniom.Wysłanie linku z filmem nagrany przez kogoś innego. <p>Wykładowca przekazuje informacje słuchaczom. Rola uczniów polega na aktywnym słuchaniu.</p> <p>Wykład warto uzupełnić pokazem lub prezentacją (udostępnianie pulpitu / prezentacji lub widoku z kamery internetowej). Poczucie humoru i anegdota mogą pomóc w walce z monotonią preleksji.</p>

Nazwa metody	Sposób realizacji
objaśnianie	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkanie online w czasie rzeczywistym. <p>Nauczyciel tłumaczy uczniom różnorodne tezy. Polega to na wyprowadzeniu jakiegoś twierdzenia z innych, wcześniej już znanych uczniom. Rola uczniów polega na aktywnym słuchaniu oraz zadawaniu pytań. Podczas objaśniania warto wykorzystać prezentację lub wirtualną tablicę.</p>
pogadanka	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkanie online w czasie rzeczywistym. <p>Rozmowa nauczyciela z uczniami z założeniem, że to nauczyciel jest tu osobą kierującą. Jeśli podczas pogadanki pojawiają się jakieś tezy, warto je spisywać, np. w edytorze tekstu (udostępnianie pulpitu) lub na wirtualnej tablicy.</p>
opowiadanie	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkanie online w czasie rzeczywistym. • Nagranie przez nauczyciela audio lub wideo oraz udostępnienie go uczniom. • Wysłanie linku z nagraniem przygotowanym przez kogoś innego. <p>Opowiadanie to przedstawienie przez nauczyciela jakiejś akcji, rzeczywistej lub fikcyjnej, która przebiega w określonym czasie. Rola uczniów polega na aktywnym słuchaniu. W celu zwiększenia zainteresowania uczniów można wykorzystać zdjęcia lub prezentację (udostępnianie pulpitu).</p>
opis	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkanie online w czasie rzeczywistym. • Nagranie przez nauczyciela audio lub wideo oraz udostępnienie go uczniom. • Wysłanie linku z filmem nagrany przez kogoś innego. <p>Nauczyciel zapoznaje uczniów z nieznanymi im bliżej osobami, rzeczami, zjawiskami przyrody, krajobrazami geograficznymi, wydarzeniami historycznymi itp. Przy opisie warto wykorzystać prezentację lub zdjęcia (udostępnianie pulpitu / prezentacji).</p>

Metody eksponujące

Metody eksponujące służą kształtowaniu wartości, zmienianiu ich i organizowaniu w system.

Nazwa metody	Sposób realizacji
film	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do odbioru – spotkanie w czasie rzeczywistym lub przekazanie uczniom materiałów do samodzielnego przygotowania się.2. Projekcja filmu – przekazanie linku do materiału lub przesłanie pliku.3. Analiza dzieła ze szczególnym zwróceniem uwagi na emocje - spotkanie w czasie rzeczywistym.
sztuka teatralna	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do odbioru – spotkanie w czasie rzeczywistym lub przekazanie materiałów do samodzielnego przygotowania się.2. Oglądanie przedstawienia – przekazanie linku do materiału.3. Analiza sztuki teatralnej ze szczególnym zwróceniem uwagi na emocje - spotkanie w czasie rzeczywistym.
ekspozycja (np. galeria online)	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do odbioru – spotkanie w czasie rzeczywistym lub przekazanie materiałów do samodzielnego przygotowania się.2. Zwiedzanie galerii / oglądanie dzieła sztuki – przekazanie linku do materiału lub przesłanie zdjęcia.3. Analiza dzieła ze szczególnym zwróceniem uwagi na emocje - spotkanie w czasie rzeczywistym.

Metody problemowe

Klasyczne metody problemowe sprzyjają samodzielnemu szukaniu i weryfikacji rozwiązań danego problemu.

Nazwa metody	Sposób realizacji
forum	<ul style="list-style-type: none">• Fora lub czaty grupowe oraz forum lub czat klasowy.• Fora lub czaty grupowe i spotkanie online w czasie rzeczywistym. <p>Uczniowie zostają podzieleni na grupy, którym nauczyciel zakłada osobne fora (lub czaty). Przedstawia w nich sytuację problemową, z prośbą o proponowanie rozwiązań przez określony czas – uczniowie mogą swoje rozwiązania prezentować tylko swojej grupie. Po zebraniu propozycji następuje faza weryfikacji i omawiania przedstawionych pomysłów najpierw w grupach, a następnie na forum klasowym.</p>

Nazwa metody	Sposób realizacji
zadanie otwarte	<ul style="list-style-type: none"> Spotkanie online w czasie rzeczywistym z udostępnioną e-tablicą lub edytorem tekstu, gdzie będą spisywane pomysły. <p>Sytuację problemową nauczyciel przedstawia uczniom jako treść zadania. Każdy indywidualnie przesyła swoje propozycje rozwiązań wraz z zapisem procesu ich weryfikacji. Na koniec nauczyciel przedstawia klasie zaproponowane rozwiązania. Uczniowie mogą omawiać propozycje innych na forum. Używając dowolnej techniki głosowania, wybierają ich zdaniem najlepsze rozwiązanie.</p>
dokument współdzielony (udostępniony)	<ul style="list-style-type: none"> Dysk wirtualny – pliki dla grup np. edytora tekstu z dostępem dla wybranych uczniów i nauczyciela oraz forum klasowe lub spotkanie online w czasie rzeczywistym. <p>Nauczyciel przedstawia problem. Podzieleni na grupy uczniowie opracowują swoje wspólne rozwiązanie w dokumencie współdzielonym (z dostępem dla nauczyciela). Efekt pracy każdej z grup podlega na koniec dyskusji na forum ogólnym.</p>

Metody aktywizujące

Metody aktywizujące mają na celu zwiększenie zaangażowania się uczniów w proces kształcenia oddziałując na jego zmysły i emocje.

Nazwa metody	Sposób realizacji
gra dydaktyczna online	Nauczyciel przesyła uczniom link do gotowej (lub stworzonej przez siebie) gry dydaktycznej online.
metoda sytuacyjna	<ol style="list-style-type: none"> Nauczyciel przedstawia uczniom pewną złożoną sytuację – poprzez spotkanie online w czasie rzeczywistym lub udostępniony film (link). Podczas spotkania online w czasie rzeczywistym uczniowie omawiają rację „za” i „przeciw”. Wyniki dyskusji można spisywać na e-tablicy bądź w udostępnionym widoku edytora tekstu (np. w tabeli).
burza mózgów	<p>Dyskusja, która odbywa się na spotkaniu w czasie rzeczywistym.</p> <ol style="list-style-type: none"> Spisywanie wszystkich pomysłów na e-tablicy lub w udostępnionym przez nauczyciela edytorze tekstu. Ocena każdego pomysłu.

Nazwa metody	Sposób realizacji
dyskusja wielokrotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczniowie zostają podzieleni na dwie grupy, o odmiennych stanowiskach w jakiejś sprawie. 2. Wewnątrz grup przygotowują stosowne argumenty. Poprzez forum grupy, czat, rozmowę online. 3. Cała klasa łączy się na spotkaniu online w czasie rzeczywistym. Grupy przedstawiają swoje argumenty.

Metody praktyczne

Metody praktyczne służą włączenie uczącego się do realizowania zadań praktycznych.

Nazwa metody	Sposób realizacji
schematy, opisy, instrukcje	<p>Uczniowie otrzymują od nauczyciela spis reguł i sposobów działania, według których mają postępować (np. w formie kolejnych kroków procedury) w pliku tekstowym (Word, pdf).</p> <p>Podczas realizacji zadania powinno być dostępne forum, na którym uczący się będą mogli w razie niepowodzeń lub wątpliwości uzyskać pomoc wykładowcy lub innych uczestników kursu.</p>
ćwiczenia przedmiotowe	Nauczyciel przesyła uczniom link do gotowej (lub stworzonej przez siebie) strony ćwiczeniowej.
metoda projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel przekazuje uczniom instrukcję postępowania przy opracowywaniu projektu, np. w pliku. 2. Uczniowie zostają podzieleni na grupy, która opracowuje projekt poprzez edycję współdzielonego pliku lub folderu. 3. Prezentacja projektów podczas spotkania online w czasie rzeczywistym.

Metody programowane

Metody programowane mają na celu opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy.

Metody te zakładają podzielenie i ustrukturyzowanie materiału w taki sposób, by kolejne partie przedzielone były pytaniami kontrolnymi – sprawdzającymi czy uczący się zrozumiał i zapamiętał określone treści. Przejście do następnych tematów jest możliwe dopiero wtedy, gdy uczący się udzieli poprawnej odpowiedzi. Odpowiedzi błędne powinny kierować do bloków uzupełniających, powtarzających i wyjaśniających, dzięki którym uczący się będzie mógł skorygować swoją odpowiedź. Zestawy pytań kontrolnych powinny być mieszane – pytania zamknięte oraz krótkiej odpowiedzi. Pytania powinny być tak

skonstruowane, by sprawdzały zrozumienie danego zagadnienia. Punkty kontrolne mogą też pełnić funkcję punktów węzłowych, w których uczący się może wybrać z kilku możliwości swoją dalszą ścieżkę uczenia się w zależności od zainteresowań czy potrzeb.

Nazwa metody	Sposób realizacji
kurs online (np. w moodle)	Organizując kurs online do realizacji danego działu (zagadnienia), należy pamiętać, że treści wprowadzające zagadnienie powinny zostać pogrupowane w bloki tematyczne. Po każdym bloku sprawdza się zrozumienie tematu przez uczestnika. Zależnie od wyników albo uczestnik przechodzi dalej, albo jest odsyłany do powtórzenia tematu po raz kolejny.
escape room	Escape room jest ostatnio modną metodą. Można go stworzyć za pomocą formularza online lub gotowej aplikacji. Najczęściej polega na sprawdzeniu wiedzy z pewnego materiału. Aby zakwalifikować go jako metodę programowaną należy po każdej „porażce” odesłać ucznia do informacji lub zadań do przeciwiczenia (np. do strony z podręcznika, linku do e-podręcznika, filmu lub ćwiczeń online).

Literatura:

- Migdałek J., Stolińska A. (red.), Technologie informacyjne w warsztacie nauczyciela - nowe wyzwania edukacyjne
- Bednarek J., Lubina E., Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki.
- Juszczyk S., Edukacja na odległość. Kodyfikacja pojęć, reguł, procesów
- Zajac M., Dydaktyczne aspekty tworzenia kursów online

Opracowanie:

Aleksandra Grzybowska
nauczyciel-konsultant

ds. diagnoz i analiz oraz edukacji matematycznej

Centrum Edukacji Nauczycieli
al. gen. J. Hallera 14, 80-401 Gdańsk
tel.: 58 340 41 00; fax: 58 341 07 63
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl
NIP: 957-07-32-325

**JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**